

Miljø- og Ligestillingsministeriet
Marin natur og havmiljø
mewbe@mim.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

2. juli 2025

Vedr.: Høring af havstrategiens tilstandsvurdering, j.nr. nr. 2502-2489

Miljø- og Ligestillingsministeriet har den 10. april d.å. udsendt havstrategiens tilstandsvurdering i høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Ad. Deskriptor 1 - Fugle

Det undrer Danmarks Jægerforbund at bestandstrenden for fløjlsand ikke vurderes i materialet under overvintrende fugle. Fløjlsanden er en kendt overvintrende fugl, som er fast tilbagevende i de danske farvande i vinterhalvåret, og Danmark har dermed et klart forvaltningsansvar for arten - ikke mindst fordi arten indgår i den seneste jagttidsrevision og er vurderet næsten truet på rødlisten. Det fremstår derfor ufuldstændigt og metodisk inkonsistent, at fløjlsanden ikke indgår i vurderingsgrundlaget, særligt når andre havdykænder med lignende biologi - som ederfugl og havlit - er inddraget.

Danmarks Jægerforbund opfordrer derfor til, at fløjlsanden inkluderes i materialet for at skabe et retvisende billede af havfuglenes tilstand, og dels for at sikre, at fremtidige forvaltningsbeslutninger baseres ud fra et komplet og repræsentativt datagrundlag.

Bifangst af fugle

Danmarks Jægerforbund finder det kritisabelt, at bifangst af havfugle stadig ikke overvåges systematisk. Det nævnes i tilstandsvurderingen at der forekommer bifangst, især i vinterhalvåret, men vi savner dataunderstøttelse, metodisk klarhed og en konkret plan for håndtering af bifangsten. Det er ikke holdbart i fremtiden. Det bør desuden afklares i høringsmaterialet, om den øgede bifangst af havfugle i vinterhalvåret skyldes anvendelsen af bestemte fiskeredskaber, som kun anvendes i vinterhalvåret, eller om det i højere grad skyldes den markante tilstedeværelse af overvintrende fugle.

Vi opfordrer derfor kraftigt til, at der indføres obligatorisk indberetning og overvågning af bifangst ved erhvervsfiskeri, eventuelt kombineret med kameraovervågning og logbogspligt i garnfiskeri.

Jagt vs. Bifangst

Sammenlignet med bifangst, selekterer jagten på de fugle som nedlægges. I Danmark jages udelukkende fuglearter, som er vurderet bæredygtige i det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen, og jagten kan være ydermere ofte selektiv i forhold til køn. Dette i modsætning til bifangst, som ikke differentierer på hverken bæredygtighed i bestanden eller køn. Det undrer desuden Danmarks Jægerforbund, at der i materialet fremhæves jagt på bjergand. I 2023 blev der nedlagt 164 bjergænder i hele Danmark - heraf én på Bornholm - og arten er erklæret jagtbar på et bæredygtigt grundlag. Dette er senest gjort i det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen (2026).

Habitatforringelse frem for jagt

Det er særdeles kritisabelt, at tilstandsvurderingen fokuserer på jagtens mulige påvirkning, samtidig med at den altoverskyggende trussel mod havfuglene - nemlig tab og forringelse af levesteder - stort set ignoreres. Havdykænderne er afhængige af intakte havbundshabitater, ålegræs, biogene rev og stabile fødestrukturer, som i vid udstrækning ødelægges af bundslåbende fiskeri og næringsstofbelastning. Derover bør det inkluderes i vurderingen, at der i rapporten "Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne (2023)", lægges vægt på, at sejladshar den største påvirkning på ynglende fugle. For overvintrende fugle er det dertil vurderet, at den nuværende udlægning af reservater eller lignende beskyttelsestiltag i 68-75% af alle fuglebeskyttelsesområderne tilgodeser fuglenes behov for uforstyrrede områder til at fouragere og raste i (Clausen m.fl. 2023). For de resterende områder, er anbefalingerne klart at forbedre beskyttelsen for ynglende fugle og her er jagt ikke en udfordring, da denne ikke er til stede i yngletiden.

Det fremstår misvisende og skævvredet, når jagt omtales som en negativ påvirkning, uden at det anerkendes, at de planteædende fugle som er jagtbare og som tilstandsvurderes i materialet, er i fremgang ifølge rapportens egne data. Sammenligner man med de fugle som der søger føde på havbunden, ses til gengæld, at flere af disse er i tilbagegang. Dette understreger pointen af, at det er levestederne som er den altoverskyggende faktor for tilbagegangen for de overvintrende fugle.

For skarven er der udelukkende tale om lovlig regulering, som er målrettet konflikter med fiskeriinteresser, og med det formål at begrænse skader på sårbare fiskebestande.

I høringsmaterialet tegnes et unuanceret billede af jagten, hvor denne fremhæves som en trussel, på trods af at:

- Kun arter som er vurderet at kunne tåle en bæredygtig høst kan jages jf. det biologiske grundlag for den nyeste jagttidsrevision
- Jagten i praksis er reguleret og selekterende, ofte også med fokus på kønsdifferentiering
- De arter som der fremhæves i materialet som er jagtbare generelt, er i fremgang
- Habitatødelæggelse og fødemangel er veldokumenterede trusler, som underprioriteres i vurderingen

Danmarks Jægerforbund må derfor på det kraftigste opfordre til, at der i høringsmaterialets vurderinger placeres det reelle ansvar hvor det hører hjemme - nemlig i den fortsatte ødelæggelse af havmiljøet, og ikke hos den bæredygtige og regulerede jagt.

Ad. Deskriptor 4 - Havets fødenet

Vi er uforstående over, at gråsælen i materialet omtales som at have været udryddet, dette strider mod den viden som Aarhus Universitet præsenterer i bl.a. "Vildtbestande og jagttider i Danmark - det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen 2026". Her fremgår det, at gråsælen blev udryddet som ynglende art i Danmark under dusørkampagnerne i perioden 1889-1927. Den har siden da og indtil omkring årtusindeskiftet kun forekommet sporadisk på de danske hvilepladser. I materialet fremgår det desuden at gråsælen har været i fremgang de seneste 20 år og nu forekommer regelmæssigt i Kattegat, Østersøen, Limfjorden og i Vadehavet. Vi må derfor opfordre til, at der i materialet udspecificeres hvad der menes med at gråsælen har været udryddet og efterfølgende er genindvandret, da der hele tiden har været gråsæler i de danske farvande, om ikke andet sporadisk.

Dertil må vi gøre opmærksom på, at den samme figur er indsat to gange, på trods af at der i materialet beskrives to forskellige figurer for de tre havpattedyrsbestande i

hhv. Nordsøen og Østersøen. Det er derfor svært at evaluere på figuren når denne mangler.

Det er uklart hvorfor miljøtilstanden for havpattedyr i Østersøen vurderes ikke god på baggrund af jagt, når der ikke har været jagt på hverken marsvin eller gråsæl siden 1967 og for spættet sæl siden 1977. Til gengæld bør man undersøge påvirkningen af bifangst på sælerne, hvor det tidligere er bevist at over 2000 gråsæler bifanges årligt i primært rusefiskerier i Sverige, Finland og Estland (Vanhatalo m.fl. 2014), samtidig med at der reguleres op mod 700 gråsæler årligt i Sverige og Finland (Christensen m.fl. 2025). Dette vil uden tvivl have påvirkning på den danske del af gråsælsbestanden, at der i det samme farvand fjernes en så stor del af bestanden (Galatius & Teilmann 2023). Dertil kan nævnes påvirkningen fra manglende føderessourcer og undervandsstøj.

Angående deskriptor 6 - Havbundens integritet

Det er dybt bekymrende, at størstedelen af Danmarks havbund vurderes at være i dårlig miljøtilstand, især når Danmark er forpligtiget gennem både havstrategidirektivet, habitatdirektivet og vandrammedirektivet til at sikre god økologisk tilstand i de kystnære farvande og beskyttede habitattyper.

Bundtrawl og muslingeskrab bør defineres som "tab af havbund"

Vi finder det kritisabelt, at fiskeri med bundslæbende redskaber kun omtales som "fysisk forstyrrelse". Der findes talrige studier, der dokumenterer generelle negative konsekvenser af bundslæbende redskaber på havbundens levesteder og biologiske samfund. Havbunden udjævnes, strukturer og vigtig bundlevende fauna og flora fjernes, og op mod 50% af bundfaunen dør som følge af trawling (Hansen & Andersen, 2024). Dertil mener Danmarks Jægerforbund, at muslingeskrab også bør defineres som "tab af havbund", da ødelæggelserne af havbunden i flere tilfælde er så omfattende at de bør kategoriseres som "tab af havbund" og ikke som beskrevet i rapporten som "fysisk forstyrrelse".

Ad. Deskriptor 8 og 9 - Forurenende stoffer og bioakkumulering i fugle

Danmarks Jægerforbund er positive over, at mængden af cadmium og kobber er faldende for fisk og skaldyr i Østersøen, men de stigende kviksølvniveauer i Nordsøen er dybt bekymrende. Kviksølv og andre miljøfarlige stoffer ophobes i fødekæden og er også fundet i havfugle, særligt dykænder som indtager fisk og bundlevende byttedyr.

Danmarks Jægerforbund vil derfor gerne opfordre til at der iværksættes en målrettet undersøgelse af indholdet af forurenende stoffer i havfugle, både som fødeemner og som indikator for økosystemets tilstand. Dette vil styrke både miljøovervågning og fødevarer sikkerhed, og Danmarks Jægerforbund stiller sig gerne til rådighed i forhold til at skaffe prøvemateriale fra nedlagte fugle.

Afslutningsvist vil Danmarks Jægerforbund gerne udtrykke bekymring over det faglige og sproglige niveau i tilstandsvurderingen. Gennem dokumentet fremstår det tydeligt, at teksten ikke er tilstrækkeligt gennearbejdet. Vi har identificeret adskillige sproglige og grammatiske fejl, upræcise formuleringer og manglende figurer. Dette vanskeliggør læsbarheden og underminerer dokumentets troværdighed. Vi opfordrer derfor til, at der fremadrettet sker en grundigere redaktionel og faglig kvalitetssikring, før materialet sendes i offentlig høring.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Vildt- og Naturkonsulent Thea Braüner Sejrsen, Afdelingen for Vildtforvaltning og Uddannelse. Telefon: 51379380. Mail: tbs@jaegerne.dk

Med Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Thea Braüner Sejv
Vildt- og Naturkonsulent
Direkte tlf. 51379380
Tbs@jaegerne.dk

Referencer:

Christensen, TK., Clausen, P., Madsen, J., Kanstrup, N., Sterup, J., Nielsen, RD., Sørensen, IH., Clausen, KK., Petersen, IK., Elmeros, M., Galatius, A., Teilmann, J., Jeppesen, AS., Mortensen, RM., Mayer, M., Frederiksen, M., Bregnballe, T., Thomsen, HM., Haugaard, L., Heldbjerg, H. & Therkildsen, OR. 2025. Vildtbestande og jagttider i Danmark. Det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen 2026. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 199 s. - Videnskabelig rapport nr. 652

Clausen, P., Bregnballe, T., Stepien, E.N., Sveegaard, S., Holm, T.E., Galatius, A., Teilmann, J. & Pedersen, C.L. 2023. Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000områderne. Opfølgning på Natura 2000-planer for perioden 2022-2027. Del II. Områdegennemgang: Jylland, Vesterhavet, Skagerrak, Nord- og Sydvestkattégat. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 232 s. - Videnskabelig rapport nr. 511. <http://dce2.au.dk/pub/SR511.pdf>

Clausen, K.K., Clausen, P., Holm, T.E., Bregnballe, T., Sveegaard, S., Galatius, A., Teilmann, J. & Stepien, E.N. 2023. Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000områderne. Opfølgning på Natura 2000-planer for perioden 2022-2027. Del I. Introduktion med litteraturgennemgang. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 48 s. - Videnskabelig rapport nr. 510. <http://dce2.au.dk/pub/SR510.pdf>

Galatius, A. & Teilmann, J. 2023. Svenske sæljagtkvoters betydning for bevaringsstatus af spættet sæl og gråsæl i Danmark. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 16 s. - Fagligt notat nr. 2023|18

Hansen, J.L.S., Andersen, N.R. 2024. Effekter af fysisk forstyrrelse af bundtrawling på havbundens biodiversitet - beskyttelsesbehov for den danske havbund Undertitel. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 59 s. - Videnskabelig rapport nr. SR585.

Vanhatalo, J., Vetemaa, M., Herrero, A., Aho, T., Tiilikainen, R. 2014. By-catch of grey seals (*Halichoerus grypus*) in Baltic fisheries - a Bayesian analysis of interview survey. PLOS One 9(11): e113836.